Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Structure and Curriculum of Four Year Multidisciplinary Degree (Honors/Research) Programme with Multiple Entry and Exit option

Undergraduate Programme of

B. A. (Degree) in Marathi

Board of Studies

in

Marathi

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

[UG I Year]

w.e.f. June, 2026

(In Accordance with NEP-2020)

Review Statement

The NEP Cell reviewed the Curriculum of **B. A. (Degree) in Marathi** to be effective from the **Academic Year 2026-27.** It was found that, the structure is as per the NEP-2020 guidelines of Govt. of Maharashtra.

Date: 13 / 04 / 2026

Place: Latur

NEP CELL

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
|| आरोह तमसो ज्योतिः ||
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

CERTIFICATE

I hereby certify that the documents attached are the Bonafide copies of the Curriculum of **B. A. (Degree) in Marathi** to be effective from the **Academic Year 2026-27.**

Date: 13/04/2026

Place: Latur

(Prof. Sambhaji Patil)
Chairperson
Board of Studies in Marathi
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
Empowered Autonomous Institution

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Members of Board of Studies in Marathi

Under the Faculty of Humanities and Social Sciences

Sr. No.	Name	Designation	In position
1	**Dr. Sambhaji Patil** Professor & Head, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Empowered Autonomous Institution)	Chairperson	HoD
2	**Dr. Kalyan Gopnar** Head, Dept. of Marathi, Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Parbhani, Dist. Parbhani E-mail: kalyangopnar@gmail.com Mob.No. 09588443382	Member	V. C. Nominee
3	**Dr. M. M. Jadhav** Principal, Bahirji Smarak Mahavidyalaya, Basmathnagar, Dist. Hingoli Email: akshargatha@gmail.com Mob: 9881191543	Member	Academic Council Nominee
4	**Dr. Jaydrath Jadhav** Professor & Head, Dept. of Marathi Shivaji Mahavidyalaya, Renapur Dist-Latur E-Mail Id-JaydrathJadhav@gmail.com Mob. No. 09421486261	Member	Academic Council Nominee
5	**Mr. Datta Dange** Esap Prakashan 'kanchanbramha' 1 90, Sahayognagar, Nanded - 431605 Email: esap.prakashan@gmail.com Mob: 9890099541	Member	Expert from Industry
6	**Dr. Kamlakar Chavan,** Professor & Head, Dept. of Marathi, Shri Yoganand Swami Arts College, Basmathnagar, Dist. Hingoli Mob: 9421381350 Email: kamalakarchavan8@gmail.com	Member	Alumni
7	**Dr. Govind Uphade**	Member	Faculty Member
8	**Mr. Bapusaheb Jawlekar**	Member	Faculty Member
9	**Dr. Shivraj Kache**	Member	Faculty Member

From the Desk of the Chairperson…

राजर्षी शाहू महाविद्यालय स्थापनेपासून (१९७०) मराठी विभाग कार्यरत आहे. १९९९ पासून विभागास स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांची संशोधन केंद्र म्हणून मान्यता आहे. एकूण १२ विद्यार्थ्यांनी या संशोधन केंद्रात संशोधनाचे कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केले असून सद्या ५ विद्यार्थी संशोधनाचे कार्य करत आहेत.

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून नवीन शैक्षणिक धोरणास प्रारंभ झाला असून हा प्रारंभ स्वागतार्ह आहे. युजीसी, केंद्रशासन व महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रमाची रचना करणे आव्हानात्मक असणार आहे; पण बदलत्या काळानुसार अभ्यासक्रम अधिक सुसंगत व रोजगाराभिमुख असणार आहे. शिवाय अभ्यासक्रम तयार करताना महाविद्यालयाच्या ध्येय-धोरणानुसार 'उत्कृष्टतेचा ध्यास' हे उद्दिष्ट समोर आहेच. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, साहित्य आणि व्याकरणाचा सखोल परिचय होणे आणि त्याचे उपयोजन करता येणे, साहित्य आस्वादाची क्षमता निर्माण होणे, विविध भाषिक कौशल्यांचा विकास होणे, सृजनशील साहित्याच्या निर्मितीची प्रकिया समजणे आणि मध्ययुगीन कालखंडातील धर्मसंप्रदायाचे साहित्य ते आधुनिक कालखंडातील विविध वाङ्मयीन प्रवाह, साहित्य प्रकारांची समज, त्यांचा आकृतीबंध, आशयातील संवेदनशीलता, मूल्यात्मकता आदीं उद्दिष्टेही अभ्यासक्रम तयार करताना समोर ठेवण्यात आली आहेत. साहित्यातील मूल्यात्मकतेला विशेष प्राधान्य असणार आहे. मराठी भाषा, साहित्य व व्याकरणाच्या अध्ययन-अध्यापनावर व भाषिक कौशल्य व रोजगाराभिमुखता वाढविण्यावर अधिक भर देऊन सर्वसमावेशक असा अभ्यासक्रम तयार करण्यावर मराठी विभागाचा भर असणार आहे.

ग्रांथिक ज्ञानाच्या उपयोजनांसाठी लेखन कार्यशाळा घेण्यावर भविष्यात भर असेल. याशिवाय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अधिक लवचिक धोरण असणे आवश्यक आहे.

आम्हां घरी धन शब्दांचीच रत्ने ।
शब्दांचीच शस्त्रे यत्न करु ॥१॥
शब्दचि आमुच्या जीवाचे जीवन ।

शब्दें वाटू धन जनलोका ॥२॥ - संत तुकाराम

शिक्षण संस्था लातूर
॥ आरोह तमसो ज्योतिः ॥
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

(Prof. Sambhaji Patil)
Chairperson
Board of Studies in Marathi
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
Empowered Autonomous Institution

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Index

Sr. No.	Content	Page No.
1	Structure for Four Year Multidisciplinary UG Programme	1
2	Abbreviations	2
3	Courses and Credits	3
4	UG Program Outcomes	4
5	UG Programme Specific Outcomes	5
6	**Curriculum: Semester-I**	6
	DSC I: **मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: महानुभाव व वारकरी संप्रदाय**	7
	DSC II: **मराठवाड्यातील साहित्य : कविता व कथा**	10
	VSC I: **मराठी भाषेचे व्याकरण**	12
7	**Curriculum: Semester-II**	14
	DSC III: **मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: पंडिती व शाहिरी वाङ्मय**	15
	DSC IV: **वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास : कादंबरी व ललित गद्य**	17
	VSC II : **उपयोजित मराठी**	19
8	Basket I: Open Elective (OE)	--
9	Basket II: Skill Enhancement Courses (SEC)	--
10	Basket III: Ability Enhancement Courses (AEC)	--
11	Extra Credit Activities	21
12	Examination Framework	23

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
|| आरोह तमसो ज्योतिः ||
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Structure for Four Year Multidisciplinary Undergraduate Degree Programme in B.A. in Marathi Multiple Entry and Exit (In accordance with NEP-2020)

Year & Level	Sem	Major		Minor	OE	VSC/ SEC (VSEC)	AEC/ VEC	OJT,FP,CEP, RP	Credit per Sem.	Cum./Cr. per exit
		DSC	DSE							
1	**2**	**3**		**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
I 4.5	I	DSC I: 04 Cr. DSC II: 04 Cr.	NA	NA	OE-I: 04 Cr.	VSC-I: 02 Cr. SEC-I: 02 Cr.	AEC-I MIL: 02 Cr. VEC-I: 02 Cr.	CC-I: 02 Cr. (NSS, NCC, Sports, Cultural)/ CEP-I: 02 Cr. (SES-I)/ OJT: 02 Cr. / Mini Project: 02 Cr.	22	44 Cr. UG Certificate
	II	DSC III: 04 Cr. DSC IV: 04 Cr.	NA	NA	OE-II: 04 Cr.	VSC-II: 02 Cr. SEC-II: 02 Cr.	AEC-II MIL: 02 Cr. VEC-II: 02 Cr.	Generic IKS: 02 Cr.	22	
	Cum. Cr.	16	-	-	08	04+04 = 08	04+02+02=08	04	44	
Exit Option: Award of UG Certificate in Major with 44 Credits and Additional 04 Credits Core NSQF Course / Internship or continue with Major and Minor										

Abbreviations:

1.	DSC	: Discipline Specific Core (Major)
2.	DSE	: Discipline Specific Elective (Major)
3.	DSM	: Discipline Specific Minor
4.	OE	: Open Elective
5.	VSEC	: Vocational Skill and Skill Enhancement Course
6.	VSC	: Vocational Skill Course
7.	SEC	: Skill Enhancement Course
8.	AEC	: Ability Enhancement Course
9.	MIL	: Modern Indian Languages
10.	IKS	: Indian Knowledge System
11.	FSRCE	: Fostering Social Responsibility & Community Engagement
12.	VEC	: Value Education Course
13.	OJT	: On Job Training
14.	FP	: Field Project
15.	CEP	: Community Engagement Programme
16.	CC	: Co-Curricular Course
17.	RP	: Research Project/Dissertation
18.	SES	: Shahu Extension Services

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
।। आरोह तमसो ज्योतिः।।
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

B. A. (Degree) in Marathi

Year & Level	Semester	Course Code	Course Title	Credits	No. of Hrs.
I 4.5	I	101MAR1101 (DSC-I)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: महानुभाव व वारकरी संप्रदाय	04	60
		101MAR1102 (DSC-II)	मराठवाड्यातील साहित्य : कविता व कथा	04	60
		OE-I	From Basket	04	60
		101MAR1501 (VSC-I)	मराठी भाषेचे व्याकरण	02	30
		(SEC-I)	From Basket	02	30
		101MAR1701 (AEC-I)	From Basket भाषिक कौशल्य आणि प्रमाण मराठी लेखनविषयक नियम	02	30
		(VEC-I)	Constitution of India	02	30
		AIPC/OJT-I	Mini Project – I	02	60
	Total Credits			**22**	
	II	101MAR2101 (DSC-III)	मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: पंडिती व शाहिरी वाङ्मय	04	60
		101MAR2102 (DSC-IV)	वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास: कादंबरी व ललित गद्य	04	60
		OE-II	From Basket	04	60
		101MAR2501 (VSC-II)	उपयोजित मराठी	02	30
		(SEC-II)	From Basket	02	30
		101MAR2701 (AEC-II)	From Basket : ललित वाङ्मय	02	30
		CC	CC – I	02	30
		Generic IKS	Introduction to Indian Knowledge System	02	30
	Total Credits			**22**	
Total Credits (Semester I & II)				**44**	

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Name of the Programme: B. A. In **Marathi**

Programme Outcomes (POs) for B. A. In Marathi	
PSO 1	**भाषिक प्राविण्य, संवाद कौशल्ये आणि व्यक्तिमत्त्व विकास:** **(Linguistic Proficiency, Communication Skills & Personality Development)** विविध प्रसंगी प्रभावीपणे आपले विचार मांडण्याची व सादरीकरण करण्याची कौशल्ये विकसित होतील. मराठी भाषेतील वाचन, लेखन, श्रवण व संभाषण कौशल्यात प्राविण्य प्राप्त होईल.
PO 2	**साहित्य आकलन:** **(Literary Competence)** मराठी साहित्याच्या विविध प्रकारांचे (कथा, कादंबरी, कविता, नाटक आदी) सखोल आकलन व विश्लेषण करण्याची क्षमता विकसित होईल.
PO 3	**सांस्कृतिक जाणीव:** **(Cultural Awareness)** मराठी साहित्य व संस्कृतीच्या माध्यमातून सामाजिक, ऐतिहासिक व सांस्कृतिक संदर्भांची जाणीव निर्माण होईल.
PO 4	**सर्जनशील लेखन:** **(Creative Writing)** कथा, कविता, निबंध, लेख इत्यादी साहित्य प्रकारातील सर्जनशील लेखनाची क्षमता वाढेल.
PO 5	**नैतिक व सामाजिक बांधिलकी:** **(Ethical & Social Responsibility)** साहित्याच्या माध्यमातून सामाजिक जाणीव, नैतिक मूल्ये व जबाबदार नागरिकत्वाची भावना विकसित होऊन मानवी मूल्ये, संवेदनशीलतेची जाणीव विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण होईल.
PO 6	**रोजगारक्षमतेचा विकास:** **(Employability Skills)** पत्रकारिता, शिक्षण, अनुवाद, लेखन, संपादन, प्रकाशन, मीडिया इत्यादी क्षेत्रांत काम करण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये विकसित होतील.
PO 7	**बहुविद्याशाखीय दृष्टिकोन:** **(Multidisciplinary Approach)** इतर विषयांशी (इतिहास, समाजशास्त्र, मानसशास्त्र आदी) मराठी साहित्याचे संबंध समजून घेण्याची क्षमता विकसित होईल.
PO 8	**चिकित्सक विचार आणि संशोधन:** **(Critical Thinking & Research)** साहित्यिक कृतींचे चिकित्सक विश्लेषण करून स्वतंत्र मत मांडू शकतील. साहित्य व भाषाविषयक संशोधनासाठी आवश्यक पद्धती, साधने व तंत्रांचा वापर करण्याची क्षमता विकसित होईल.

Programme Specific Outcomes (PSOs) for B. A. Marathi (Degree)	
PSO No.	After completion of this programme the students will be able to -
PSO 1	**भाषिक कौशल्ये, व्याकरणिक प्राविण्य आणि व्यक्तिमत्त्व विकास:** **(Language Skills, Grammar Proficiency & Personality Development)** मराठी भाषेतील श्रवण, वाचन, लेखन व संभाषण कौशल्ये प्रभावीपणे आत्मसात करून अचूक व आत्मविश्वासपूर्ण संवाद साधतील, व्यक्तिमत्त्व विकसित होईल आणि मराठी भाषेची रचना, व्याकरण, शब्दसंपदा व अभिव्यक्तीचे गुण प्रभावीपणे आत्मसात करतील.
PSO 2	**साहित्यिक आकलन आणि समीक्षात्मक विचार:** **(Literary Understanding & Critical Thinking)** विविध साहित्यप्रकार (कविता, कथा, कादंबरी, नाटक, आत्मचरित्र आदी.) यांचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये व आशय समजून घेतील व साहित्यकृतींचे चिकित्सक व विश्लेषणात्मक मूल्यमापन करून स्वतंत्र मत मांडण्याची क्षमता विकसित करतील.
PSO 3	**सांस्कृतिक जाण, नैतिक व सामाजिक बांधिलकी:** **(Cultural Awareness, Ethical & Social Responsibility)** साहित्याच्या माध्यमातून सामाजिक जाणीव, नैतिक मूल्ये व जबाबदार नागरिकत्वाची भावना विकसित होईल आणि मराठी साहित्याच्या माध्यमातून समाज, संस्कृती, इतिहास व मूल्यव्यवस्था यांची सखोल जाण व सामाजिक जबाबदारीप्रती सजग होतील.
PSO 4	**संशोधन कौशल्य व सर्जनशीलता (Research Skills & Creativity)** मूलभूत संशोधन पद्धती, संदर्भग्रंथांचा वापर व शोधनिबंध लेखनाची कौशल्ये आत्मसात करतील व कविता, कथा, ललित लेख, निबंध इत्यादींच्या माध्यमातून सर्जनशील लेखन करू शकतील.

Semester - I

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
।। आरोह तमसो ज्योतिः।।
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
Empowered Autonomous Institution
Faculty of Humanities and Social Sciences
Department of Marathi
UG I & Semester - I

Course Type: DSC I:
Course Title: मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: महानुभाव व वारकरी संप्रदाय

Course Code: 101MAR1101
Credits: 4 **Max. Marks: 100** **Lectures: 60 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. **महानुभाव व वारकरी संप्रदायांची उत्पत्ती, प्रमुख तत्त्वे, संत परंपरा व वैशिष्ट्ये समजावून देणे.**
LO2. **महानुभाव संप्रदायांतील प्रमुख साहित्यकृतींचे आशय, भाषा व शैलीच्या अंगाने विश्लेषण करणे.**
LO3. **महानुभाव व वारकरी संप्रदायांनी समाज, धर्म व संस्कृतीवर केलेल्या प्रभावांचा शोध घेणे.**
LO4. **महानुभाव व वारकरी संप्रदायांतील साहित्य, तत्त्वज्ञान व आचारधर्म यांचा अभ्यास करणे.**

Course Outcomes:

After completion of the course the students will be able to-

CO1. महानुभाव व वारकरी संप्रदायांची उत्पत्ती, तत्त्वज्ञान, प्रमुख संत व त्यांच्या कार्याचे स्पष्ट व स्वतःचे स्वतंत्र मत मांडतात.
CO2. महानुभाव संप्रदायांतील प्रमुख साहित्यप्रकारांचे आशय, रचना व भाषाशैलीच्या अंगाने विश्लेषण करतात.
CO3. महानुभाव व वारकरी संप्रदायांनी मध्ययुगीन समाजावर केलेल्या सामाजिक, धार्मिक व सांस्कृतिक परिणामांची चिकित्सा करत येते.
CO4. महानुभाव व वारकरी संप्रदायांतील साहित्य, तत्त्वज्ञान व आचारधर्म यांचा अभ्यास करून आपले मत स्वतंत्र मांडता येते.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**महानुभाव संप्रदाय**	16
	१.१ पूर्वपीठिका १.२ यादवकालीन महाराष्ट्र १.३ पंथ प्रवर्तक चक्रधरस्वामी १.४ महत्त्वपूर्ण वाङ्मयनिर्मितीचा काळ १.५ महानुभाव साहित्याच्या प्रेरणा व स्वरूप १.६ महानुभाव संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान १.७ महानुभाव संप्रदायाचा आचारधर्म	
	Unit Outcome: UO 1. महानुभाव संप्रदायाची उत्पत्ती, प्रमुख तत्त्वे, परंपरा व त्याचे मराठी वाङ्मयतील योगदान समजते.	
II	**महानुभाव संप्रदाय : गद्य व पद्य साहित्यांच्या प्रेरणा**	14
	२.१ महानुभाव संप्रदाय : गद्य साहित्याचे स्वरूप २.२ महानुभाव संप्रदाय : चरित्रे व तत्त्वज्ञानपर ग्रंथ २.३ महानुभाव संप्रदाय : तत्त्वज्ञानपर ग्रंथ २.४ महानुभाव संप्रदाय : पद्य साहित्याचे स्वरूप २.५ मराठीतील आद्य कवयित्री : महदंबा आणि तिचे धवळे २.६ केशीराज बास २.७ सातीग्रंथ	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	Unit Outcome: UO 1. महानुभाव संप्रदायाच्या गद्य व पद्य साहित्यामागील धार्मिक, तात्त्विक व सामाजिक प्रेरणा ओळखून त्यांचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट शब्दांत विशद करतील.	
III	**वारकरी संप्रदाय**	**13**
	३.१ महाराष्ट्रातील विविध संप्रदाय ३.२ वारकरी संप्रदायाची पूर्वपीठिका ३.३ संत साहित्याच्या प्रभावाचा कालखंड ३.४ संत साहित्याच्या प्रेरणा व स्वरूप	
	Unit Outcome: UO 1. वारकरी संप्रदायाची उत्पत्ती, प्रमुख संत परंपरा व तत्त्वज्ञान समजून घेऊन त्याचे मराठी वाङ्मय व समाजावर झालेले योगदान स्पष्टपणे मांडतील.	
IV	**मराठी संतांचे कार्य**	**17**
	४.१ संत ज्ञानेश्वरांचे कार्य ४.२ संत नामदेवांचे कार्य ४.३ संत एकनाथांचे कार्य ४.४ संत तुकारामांचे कार्य ४.५ संतमेळा	
	Unit Outcome: UO 1. मराठी संतांच्या (ज्ञानेश्वर, नामदेव, एकनाथ, तुकाराम इ.) कार्याचे स्वरूप समजून घेऊन त्यांच्या साहित्यिक, सामाजिक व धार्मिक योगदानाचे सुस्पष्ट विश्लेषण करतील.	

Learning Resources:

१) मध्ययुगीन साहित्याविषयी.... डॉ. सतीश बडवे, मीरा बुक्स आणि पब्लिकेशन, औरंगाबाद प्रथम आवृत्ती २००३

२) महानुभाव व संत वाङ्मय, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक

3) महानुभावांचे आचारधर्म, वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर १९७५

४) महानुभाव साहित्यसंशोधन, खंड १ डॉ. यु. म. पठाण, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद, १९७३

५) लीळाचरित्र, वि. भि. कोलते, म. रा. सा. सं. मं. मुंबई, १९८२

६) पाच संतकवी, शं. गो. तुळपुळे

७) पाच भक्तिसंप्रदाय, र. रा. गोसावी

८) वारकरी संप्रदायः उदय आणि विकास, रा. पं. बहिरट

९) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, गं. बा. सरदार

१०) महानुभाव तत्त्वज्ञान, वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर, १९७५

११) संत कवी आणि कवयित्रीः एक अनुबंध, डॉ. सुहासिनी इर्लेकर

१२) महानुभाव आणि वारकरी साहित्य - प्रा. सुग्राम पुल्ले

१३) लीळाचरित्र- संपा. डॉ. वि. भि कोलते

१४) महानुभाव साहित्यः शोध आणि समीक्षा- डॉ. अविनाश आवलगावकर

१५) महानुभावः साहित्यदर्शन- डॉ. उषा. मा. देशमुख

१६) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास- डॉ. स. दा. पेंडसे

१७) प्राचीन संत साहित्याचे स्वरूप- ह. श्री. शेणोलीकर

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Internal Examination Pattern:

CAT – I Activity Based Test- मराठी संतांचे चरित्र – संग्रहित करून स्व भाषेत लिहिणे.

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/ POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	2	3	3	1	3	1	2	2	2	3	3	2
CO2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3
CO3	1	2	3	1	3	1	3	3	1	2	3	2
CO4	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3

Scale: 3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
|| आरोह तमसो ज्योतिः ||
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Department of Marathi

UG I & Semester - I

Course Type: DSC II:
Course Title: मराठवाड्यातील निवडक साहित्य : कविता व कथा
Course Code: 101MAR1102
Credits: 4 **Max. Marks: 100** **Lectures: 60 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. **मराठवाड्यातील निवडक कवी व कथाकार, त्यांच्या साहित्यप्रकारांची वैशिष्ट्ये आणि ऐतिहासिक पार्श्वभूमी समजावून देणे.**

LO2. **कविता व कथांतील आशय, शैली व तंत्र यांचे विश्लेषण स्पष्ट करणे. कवितां व कथांमधील विषय, भाषाशैली, प्रतिमासृष्टी व कथनतंत्र यांचा अभ्यास करण्यास प्रवृत्त करणे.**

LO3. **मराठवाड्यातील साहित्याचा सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक संदर्भ समजावून देणे. साहित्यामध्ये प्रतिबिंबित होणारे सामाजिक प्रश्न, लोकजीवन, संस्कृती व मूल्यांची ओळख करुन देणे.**

LO4. **सर्जनशील साहित्याचे स्वरूप नेमकेपणाने स्पष्ट करणे. साहित्यावर आधारित स्वत:चे विचार लेखी वा मौखिक स्वरूपात मांडण्यास प्रवृत्त करणे.**

Course Outcomes:

After completion of the course, the students will be able to-

CO1. **मराठवाड्यातील निवडक प्रमुख कवी व कथाकार तसेच त्यांच्या साहित्यकृतींची ओळख नि:संदिग्ध शब्दांत सांगता येते.**

CO2. **निवडक कविता व कथांचे आशय, विषय, रचना, शैली व तंत्र या दृष्टिकोनातून विश्लेषण करतात.**

CO3. **मराठवाड्यातील साहित्याचा सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक व ऐतिहासिक संदर्भ स्पष्ट करता येतो.**

CO4. **साहित्यकृतींवर चिकित्सक विचार मांडतील, तसेच सर्जनशील लेखनकौशल्य विकसित करून स्वतंत्रपणे अभिव्यक्ती करतात.**

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**कविता : संकल्पना, स्वरूप व विशेष**	14
	१.१ कविता : संकल्पना १.२ कविता : स्वरूप १.३ कवितेचे विशेष १.४ कवितेची वाटचाल	
	Unit Outcome: UO 1. कवितेची संकल्पना, तिचे स्वरूप व प्रमुख वैशिष्ट्ये समजतात.	
II	**मराठवाड्यातील कवींच्या निवडक कविता**	16
	२.१ वा. रा. कांत - बगळ्यांची माळ फुले (वेलांटी), ना. गो. नांदापूरकर - माझी मराठी (मायबोलीची कहाणी), भ. मा. परसवाळे - रस्ते दुभंगत आहेत (आरोह), ना. धों. महानोर - राजसा जवळी जरा बसा (रानातल्या कविता) २.२ फ. मु. शिंदे - वाट धावते (फ. मु .शिंदे यांच्या निवडक कविता) इंद्रजीत भालेराव - शेती संस्कृतीचे कुळ (लढायला शिक), फ. म. शहाजिंदे - समाज (आदम), रविचंद्र हडसनकर - सरावन महिना आला की २.३ सय्यद अल्लाउद्दीन- कोण म्हणतो लोकशाही आलीच नाही (जिंदाबाद - मुर्दाबाद), विलास वैद्य - परिसर नुसता हवालदिल झालाय, रवी कोरडे - विठूच्या वाटेची भूल (भुंड्या डोंगराचे दिवस), अनिल गव्हाणे - नाव त्याचे शेतकरी (भुईच्या वेदनेची पुरावे)	
	Unit Outcome: UO 1. मराठवाड्यातील निवडक कवितांचे आशय, शैली व सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भ समजून घेऊन त्यांचे चिकित्सक विश्लेषण व मूल्यांकन करण्याची क्षमता विकसित होते.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
III	**कथा : संकल्पना, स्वरूप व विशेष**	**13**
	३.१ कथा : संकल्पना ३.२ कथा : स्वरूप ३.३ कथेचे विशेष ३.४ कथेची वाटचाल	
	Unit Outcome: UO 1. कथा साहित्याची संकल्पना, स्वरूप व प्रमुख वैशिष्ट्ये समजतील.	
IV	**मराठवाड्यातील लेखकांचा निवडक कथा**	**17**
	४.१. बी. रघुनाथ - नागझरीचे पाटील (फकीराची कांबळी) नागनाथ कोत्तापल्ले - पाऊस (रक्त आणि पाऊस) ४.२. रा. रं. बोराडे - वेस (कणसं आणि कडबा) भास्कर चंदनशिव - कावड (मरणकळा) ४.३. योगिराज वाघमारे - बेगड (बेगड) ४.४. रेखा बैजल - क्लोन (क्लोन)	
	Unit Outcome: UO 1. मराठवाड्यातील निवडक कथांचे आशय, कथनशैली व सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भ समजून घेऊन त्यांचे चिकित्सक विश्लेषण व मूल्यांकन करण्याची क्षमता विकसित होते.	

Learning Resources:

१) मुलाटे वासुदेव: संपा. मराठवाड्याची कथा, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, दुसरी आवृत्ती, २०१२
२) रोडे सोमनाथ: मराठवाड्याचा इतिहास, विद्या बुक्स पब्लिशर्स, औरंगाबाद, दुसरी आवृत्ती, २०११
३) लुलेकर प्रल्हाद: वेद आणि वेधक, कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगाबाद, १९८८
४) लुलेकर प्रल्हाद व बडवे सतीश: संपा. मराठवाड्यातील साहित्य, कैलाश पब्लिकेशन औरंगाबाद, प्रथम आवृत्ती, २००८
५) लुलेकर प्रल्हाद: मराठवाड्यातील मराठी वाङ्मयाचा इतिहास, कैलास पब्लिकेशन, प्रथम आवृत्ती २०२१
६) विज्ञान, मराठी आणि विज्ञान वाङ्मय- निरंजन घाटे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, २०००
७) विज्ञानसाहित्य आणि संकल्पना: व. दि. कुलकर्णी, निरंजन घाटे, निहारा प्रकाशन, पुणे,१९९०
८) कविता आणि प्रतिमा - डॉ. सुधीर रसाळ, मौज प्रकाशन मुंबई, १९८२
९) कविता: संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा -डॉ. वसंत पाटणकर, अनुभव प्रकाशन, मुंबई, १९९५
१०) कवितेविषयी: फिचर रायटिंग - डॉ. वसंत आबाजी डहाके, स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद, १९९९
११) मराठी कथा उद्गम आणि विकास - डॉ. इंदुमती शेवडे, सोमैया प्रकाशन, मुंबई, १९७३
१२) कथा: संकल्पना आणि समीक्षा - सुधा जोशी, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, २०००
१३) मराठी कथा: रूप आणि परिसर - डॉ. म. द. हातकणंगलेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे, २००८

Internal Examination Pattern:

CAT – I निवडक कथाकारांचा जीवन व वाङ्मयीन परिचय

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	3	3	2	1	2	2	1	1	3	2	2	1
CO2	2	3	2	2	2	1	2	3	2	3	2	2
CO3	1	2	3	1	3	2	3	2	1	2	3	1
CO4	2	3	2	3	2	2	2	3	2	3	2	3

Scale:3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Department of Marathi

UG I & Semester - I

Course Type : VSC I:
Course Title : **मराठी भाषेचे व्याकरण**
Course Code : 101MAR1501
Credits : **2** **Max. Marks: 50** **Lectures: 30 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. **स्वर व व्यंजन यांच्या प्रकारांची ओळख करून देणे आणि योग्य उच्चारांनुसार लेखन करण्यास प्रेरित करणे.**

LO2. **विकारी व अविकारी या प्रमुख शब्दांच्या जातींबरोबर त्यांच्या उपजातींची ओळख करून त्यांचा भाषेतील उपयोग समजून देणे.**

LO3. **मराठी भाषेतील लिंग, वचन, विभक्ती, प्रयोग व संधी यांची स्पष्ट ओळख करून देणे व भाषाव्यवहारात त्यांचा योग्य उपयोग करण्यास प्रवृत्त करणे.**

LO4. **प्रमाण मराठी लेखन नियमांचा वापर करून शुद्धलेखन, विरामचिन्हे व योग्य लेखन कौशल्य विकसित करण्यास प्रेरित करणे.**

Course Outcomes:

After completion of the course the students will be able to-

CO1. **स्वर व व्यंजन यांच्या प्रकारांची ओळख झाल्यामुळे भाषाव्यवहारात त्यांचा योग्य उपयोग करता येतो.**

CO2. **विकारी व अविकारी या प्रमुख शब्दांच्या जातींबरोबर उपजातींचा अभ्यास केल्यामुळे भाषाव्यवहारात त्यांचा योग्य उपयोग करता यतो.**

CO3. **मराठी भाषेतील लिंग, वचन, विभक्ती, प्रयोग व संधी समजल्यामुळे त्यांचा भाषा व्यवहारात योग्य उपयोग करण्याची प्रेरणा मिळते.**

CO4. **प्रमाण मराठी भाषेचे नियम व विरामचिन्हांचे ज्ञान अवगत केल्यामुळे निर्दोष लेखन करता येते.**

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**मराठी वर्णविचार**	**07**
	१.१ मराठी वर्णमाला - १.२ वर्णांचे प्रकार १.३ स्वरांचे प्रकार १.४ व्यंजनांचे प्रकार	
	Unit Outcome: UO 1. मराठी वर्णमाला, त्याचे स्वरूप, प्रकार समजतील व त्यानुसार भाषिक व्यवहार करता येईल.	
II	**शब्दांच्या जाती**	**06**
	२.१ **विकारी (सव्यय)** - नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद २.२ **अविकारी (अव्यय)** - क्रियाविशेषण, शब्दयोगी, उभयान्वयी, केवलप्रयोगी	
	Unit Outcom: UO 1. शब्दांच्या जातींचे स्वरूप, प्रकार शिकल्यामुळे त्यांचा भाषेत कसा उपयोग होतो हे समजते.	
III	**लिंग, वाचन, विभक्ती व संधी**	**08**
	३.१ लिंगविचार - प्रकार, लिंगभेदामुळे नामांच्या रूपात होणारे बदल	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	३.२ वचन - प्रकार - एकवचन, अनेकवचन ३.३ विभक्ती - व्याख्या प्रत्यय आणि सामान्य रूप, प्रकार ३.४ संधी- शब्दांची घडण व संधी, संधीचे प्रकार	
	Unit Outcome: UO 1. लिंग, वाचन, विभक्ती व संधी यांचे स्वरूप शिकल्यामुळे त्यांचा भाषेत कसा उपयोग होतो हे समजेल.	
IV	**प्रमाण मराठी लेखनविषयक नियम**	**09**
	४.१ अनुस्वारविषयक नियम ४.२ ऱ्हस्व व दीर्घविषयक नियम ४.३ सामान्यरूप ४.४ इतर काही नियम	
	Unit Outcome: UO 1. प्रमाण मराठीचे लेखनविषयक नियम समजतील व त्यानुसार निर्दोष उच्चार व लेखन करता येते.	

Learning Resources:

१) सुगम मराठी व्याकरण, लेखन - मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे, सुधारित आ.२०११
२) शुद्धलेखनप्रदीप - मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे, सुधारित आ.२०२०
३) मराठीचे शास्त्रीय व्याकरण - मो. के. दामले, प्र.आ. १९६५
४) शुद्धलेखन मार्गप्रदीप - अरुण फडके, अंकुर प्रकाशन, ठाणे, प्रकाशन वर्षउपलब्ध नाही.
५) शुद्ध शब्दकोश - डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, प्रकाशन वर्ष उपलब्ध नाही.
६) मराठी शुद्धलेखन परिचय - लीला गोविलकर, स्फूर्ती प्रकाशन, अहमदनगर, १९९६
७) अभिनव मराठी व्याकरण : मराठी लेखन - श्रीधर शनवारे, विद्याविकास पब्लिशर्स प्रा. लि., नागपूर
८) मराठी अनिवार्य - डॉ. अविनाश सांगोलेकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०२४
९) अभिनव मराठी व्याकरण - प्र. ना. जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, १९९०

Internal Examination Pattern:

CAT – I मराठी भाषेच्या व्याकरणातील विविध घटक – नियमावली तयार करणे.

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	3	2	1	1	1	2	0	1	3	2	1	1
CO2	3	2	1	1	1	2	0	2	3	2	1	1
CO3	3	2	1	1	1	2	1	2	3	2	1	1
CO4	3	2	1	1	1	2	0	2	3	2	1	1

Scale : 3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

Semester - II

लातूर
।। आरोह तमसो ज्योतिः।।
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya,
Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
Empowered Autonomous Institution
Faculty of Humanities and Social Sciences
Department ofMarathi
UG I & Semester - I

Course Type : DSC III:
Course Title : **मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय: पंडिती, शाहिरी व बखर वाङ्मय**
Course Code : 101MAR2101
Credits : **4** **Max. Marks: 100** **Lectures: 60 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. पंडिती साहित्याचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये आणि प्रमुख लेखकांचे योगदान आदींची ओळख करुन देणे.
LO2. 'बखर' शब्दाची व्युत्पत्ती, स्वरूप, वर्गीकरण आणि बखरीचे ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करुन सांगणे.
LO3. शाहिरी वाङ्मयाचा उगम, व्याप्ती आणि प्रमुख शाहीरांचे कार्य समजावून देणे.
LO4. पंडिती, बखर आणि शाहिरी वाङ्मयाच्या निर्मितीच्या प्रेरणांची ओळख करुन देणे.

Course Outcomes:

After completion of the course the students will be able to-

CO1. पंडिती साहित्याची शास्त्रनिष्ठतेबरोबरच मुक्तेश्वर, वामन पंडित, रघुनाथ पंडित, श्रीधर, मारोपंत यांच्या वाङ्मयीन कार्याचे विश्लेषण करतात.
CO2. 'बखर' शब्दाची व्युत्पत्ती, स्वरूप, वर्गीकरण तसेच भाऊसाहेबांची व सभासदाची बखर यांचे ऐतिहासिक संदर्भ, त्याचे महत्त्व समजते.
CO3. वाङ्मयाची लोकाभिमुखता, समाजप्रबोधनाची प्रेरणा, तसेच अनंत फंदी, राम जोशी, प्रभाकर, सगनभाऊ, होनाजी बाळा यांच्या कार्याचे मूल्यमापन करता येते.
CO4. पंडिती, शाहिरी व बखर वाङ्मयाच्या निर्मितीच्या प्रेरणांचे विश्लेषण व चिकित्सा करण्यास पात्र होतात.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**पंडिती वाङ्मय: स्वरूप व प्रेरणा**	**14**
	१.१ पंडिती साहित्याची वैशिष्ट्ये १.२ पंडिती साहित्याची मीमांसा १.३ मुक्तेश्वरांचे वाङ्मयीन कार्य १.४ वामन पंडीत वाङ्मयीन कार्य	
	Unit Outcome: UO 1. पंडित कवींचे साहित्य, त्यांचे कार्ये व सभोवतालचे तत्कालीन समाजजीवन जाणून घेता येते.	
II	**पंडिती वाङ्मय**	**16**
	२.१ रघुनाथ पंडितांचे वाङ्मयीन कार्य २.२ श्रीधरांचे वाङ्मयीन कार्य २.३ मारोपंतांचे वाङ्मयीन कार्य २.४ वामन पंडितांचे वाङ्मयीन कार्य	
	Unit Outcome: UO 1. पंडित कवीचे व्यक्तित्व, त्याचे कर्तृत्व आणि महत्त्व अधोरेखित होते.	
III	**बखर वाङ्मय: स्वरूप व प्रेरणा**	**14**
	३.१ बखर : अर्थ आणि व्युत्पत्ती मीमांसा ३.२ बखर : वर्गीकरण आणि व्याप्ती ३.३ बखर : स्वरूप आणि निर्मितीमागील प्रेरणा ३.४ बखर वाङ्मय उगम आणि विकास ३.५ भाऊसाहेबांची बखर ३.६ सभासदांची बखर	
	Unit Outcome: UO1. बखरीचे वाङ्मयीन महत्त्व व गुणविशेष सांगता येतात.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
IV	**शाहिरी वाङ्मय : स्वरूप व प्रेरणा**	16
	४.१ शाहिरी वाङ्मय म्हणजे काय? ४.२ शाहिरी वाङ्मयाचा उगम, शाहिरी वाङ्मयाची व्याप्ती ४.३ शाहिराचे वेगळेपण ४.४ प्रमुख शाहीर- अनंत फंदी, राम जोशी, प्रभाकर, सगनभाऊ, होनाजी बाळा	
	Unit Outcome: UO 1. शाहिरी वाङ्मयाचा विस्तृत अभ्यास केल्यामुळे सांस्कृतिक व कलात्मक जीवन समृद्ध होते.	

Learning Resources:

१) मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय - य. न. केळकर, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९७४

२) मऱ्हाटी लावणी - म. वा. धोंड, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, सुधरित आवृत्ती २०००

३) बखर वाङ्मय: उद्गम व विकास - बापूजी संकपाळ

४) मराठी बखर वाङ्मय - र. वि. हेरवाडकर

५) मराठी बखर वाङ्मयाचा पुनर्विचार - गं. ब. ग्रामोपाध्ये

६) प्राचीन मराठी पंडिती काव्य - डॉ. के. ना. वाटवे

७) संत, पंत, तंत - श्री. म. माटे

८) व्हटकर नामदेव, तमाशा

९) केळकर य.न., तंत्र कवि तथा शाहीर

१०) मोरजे गंगाधर, मराठी लावणी वाङ्मय प्रथम आवृत्ती १०७४

१२) धोंड म.वा., मराठी शाहिरीची परंपरा

१३) सहस्त्रबुद्धे म.न., मराठी शाहिरी वाङ्मय

१४) ग्रामोपाध्ये गं. बा., मराठी आख्यान कविता

Internal Examination Pattern:

CAT – I पंडित / शाहीर / बखरकरांचे जीवनचरित्र-संकलन

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	2	3	2	1	2	1	2	3	2	3	2	2
CO2	2	3	3	1	3	1	3	2	2	3	3	2
CO3	2	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3	2
CO4	2	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3

Scale : 3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
।। आरोह तमसो ज्योतिः।।
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Department of Marathi

UG I & Semester - I

Course Type : DSC IV:

Course Title : **वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास: कादंबरी व ललित गद्य**

Course Code : 101MAR2102

Credits : **4** **Max. Marks: 100** **Lectures: 60 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. विद्यार्थ्यांना कादंबरी व ललित गद्य या साहित्यप्रकारांच्या संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्ये समजावून देणे.

LO2. 'झिम पोरी झिम' आणि 'पाण्याचे पंख' या साहित्यकृतींचा आशय, विषय, रचनाविशेष, भाषाशैली व संदर्भ स्पष्ट करणे.

LO3. निवडक साहित्यकृतींमधील पात्रे, भावविश्व, सामाजिक आशय व मूल्यांची चिकित्सा व विश्लेषण करणे.

LO4. लेखकाच्या लेखनशैलीचे, भाषिक सौंदर्याचे व अभिव्यक्तीच्या वैशिष्ट्यांचे समीक्षात्मक मूल्यमापन करणे.

Course Outcomes:

After completion of the course the students will be able to-

CO1. कादंबरी व ललित गद्य या साहित्यप्रकारांच्या संकल्पना, स्वरूप व वैशिष्ट्यांचे सखोल आकलन होते.

CO2. 'झिम पोरी झिम' व 'पाण्याचे पंख' या साहित्यकृतींचा आशय, विषय, रचनाविशेष, भाषाशैली व संदर्भ सांगता येते.

CO3. निवडक साहित्यकृतींतील पात्रे, भावविश्व, सामाजिक आशय व मूल्यांची चिकित्सा व विश्लेषण करता येते.

CO4. लेखकांच्या लेखनशैलीचे, भाषिक सौंदर्याचे व अभिव्यक्तीचे समीक्षात्मक मूल्यमापन करता येते.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**कादंबरी : संकल्पना, स्वरूप व विशेष**	**12**
	१.१ कादंबरी: संकल्पना १.२ कादंबरी: स्वरूप १.३ कादंबरीचे विशेष १.४ कादंबरीची वाटचाल	
	Unit Outcome: UO 1. कादंबरीची संकल्पना, तिचे स्वरूप व प्रमुख विशेष समजून घेतल्यामुळे कादंबरीचा आशय, रचना, विशेष व पात्रचित्रण ही संकल्पना अधिक स्पष्ट करता येते.	
II	**कादंबरी - झिम पोरी झिम - बालाजी मदन इंगळे**	**18**
	२.१ कादंबरी - कथनक विचार २.२ कादंबरी - पात्रविचार २.३ कादंबरी - वातावरण, भाषा २.४ कादंबरी - निवेदनपद्धती २.५ लेखकाचा दृष्टिकोन	
	Unit Outcome: UO 1. 'झिम पोरी झिम' या कादंबरीचा आशय, कथानक, पात्रचित्रण व सामाजिक संदर्भ यांचे सखोल आकलन होईल व कादंबरीतील जीवनमूल्ये व स्त्रीजीवनाचे चित्रण चिकित्सक दृष्टीने विश्लेषण करता येईल.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
III	**ललित गद्य : संकल्पना, स्वरूप, विशेष व वाटचाल**	**13**
	३.१ ललित साहित्याची संकल्पना ३.२ ललित साहित्याचे स्वरूप ३.३ ललित साहित्याचे विशेष ३.४ ललित साहित्याची वाटचाल	
	Unit Outcome: UO 1. ललित साहित्याची संकल्पना, स्वरूप विशेष समजून घेतल्यामुळे ललित गद्य लेखांचे आशय, विषय, भाषाशैली व अभिव्यक्तीचे सौंदर्य यांचे चिकित्सक विश्लेषण करता येते.	
IV	**ललित लेखसंग्रह - पाण्याचे पंख - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी**	**17**
	४.१ निसर्गानुभवाचे सूक्ष्म चित्रण ४.२ भावविश्वाची अभिव्यक्ती ४.३ ललित साहित्याची वैशिष्ट्ये ४.४ जीवनदृष्टी व चिंतन	
	Unit Outcome: UO 1. 'पाण्याचे पंख' या ललित लेखसंग्रहातील निसर्गचित्रण, भावविश्व आणि ललित शैलीची वैशिष्ट्ये यांचे आकलन झाल्यामुळे चिकित्सक करू शकतील.	

Learning Resources:

1. झिम पोरी झिम - बालाजी मदन इंगळे, जनशक्ती वाचक चळवळ, औरंगाबाद, प्र. आ.२०११
2. पाण्याचे पंख - श्रीनिवास विनायक कुलकर्णी - मौज प्रकाशन गृह, मुंबई, प्र. आ. २००२
3. कादंबरी: एक साहित्यप्रकार - डॉ. हरिश्चंद्र थोरात, शब्द पब्लिकेशन्स, मुंबई २०१०

४. कादंबरीविषयी - डॉ. हरिश्चंद्र थोरात, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे प्र. आ.२००९

५. कादंबरी संवाद - डॉ. पंडित टापरे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे प्र. आ.२०१०

६. मराठी कादंबरीचे पहिले शतक - कुसुमावती देशपांडे, मुंबई मराठी साहित्यसंघ , मुंबई, १९७५

७. गेल्या अर्धशतकात मराठी कादंबरी- संपा. डॉ. विलास खोले, लोकवाङ्मयगृह प्रकाशन, मुंबई, २००२

८. गुजगोष्टी (लघुनिबंध संग्रह)- ना. सी. फडके, मराठी लघुनिबंधाचा आद्य प्रवर्तक; आत्मनिवेदन व सुहृदभाव

९. लघुनिबंध संग्रह- वि. स. खांडेकर- जीवनविषयक चिंतनातून स्फुरलेला विचारविलास; ललित गद्याचे सौंदर्यपूर्ण रूप

१०. अनंत काणेकर यांचे लघुनिबंध अनंत काणेकर, सामाजिक व सांस्कृतिक विषयांवरील ललित लेखन; शैलीत सहजसुंदरता

११. मराठी ललित निबंध : स्वरूप आणि विकास- डॉ. आनंद यादव, मेहता पब्लिशिंग हाऊस १९९५

Internal Examination Pattern:

CAT – I कादंबरी / ललित लेखाचे परीक्षण करणे

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	2	3	2	1	2	1	2	2	2	3	2	2
CO2	2	3	2	1	2	1	2	2	2	3	2	2
CO3	2	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3	2
CO4	2	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3

Scale : 3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Faculty of Humanities and Social Sciences

Department of Marathi

UG I & Semester - I

Course Type : VSC II:
Course Title : **उपयोजित मराठी**
Course Code : 101MAR2501
Credits : **2** **Max. Marks: 50** **Lectures: 30 Hrs.**

Learning Objectives:

LO1. वृत्तपत्र, आकाशवाणी व दूरदर्शनसाठी बातमी लेखनाची संकल्पना, स्वरूप व तंत्र समजून देणे, त्यासाठीचे कौशल्य आत्मसात करणे.

LO2. कार्यालयीन पत्रलेखनाचे स्वरूप, नियम, रचना व महत्त्व आणि उपयोग समजावून देणे.

LO3. सूत्रसंचालनाचे महत्त्व, तंत्र, भाषाशैली व सादरीकरण कौशल्य आत्मसात करून प्रभावी संचालन करता येते हे शिकविणे.

LO4. मुलाखतीचे महत्त्व, विषय, तंत्र, प्रक्रिया, प्रश्नरचना व संवादकौशल्य विकसित करून प्रभावी मुलाखत घेता व देता येते हे समजून देणे..

Course Outcomes:

CO1. वृत्तपत्र, आकाशवाणी व दूरदर्शनसाठी बातमी लेखनाची तत्त्वे, स्वरूप व तांत्रिक बाबींचे ज्ञान प्राप्त होते.

CO2. कार्यालयीन पत्रलेखनाचे स्वरूप, नियम, रचना, महत्त्व आणि उपयोग समजल्यामुळे गरज व प्रसंगानुसार पत्रलेखन करता येते.

CO3. सूत्रसंचालनाचे कौशल्य, भाषाशैली व सादरीकरण तंत्र आत्मसात करून कार्यक्रमांचे प्रभावी सूत्रसंचालन करता येते.

CO4. मुलाखत घेण्याची पद्धत, प्रश्नरचना व संवादकौशल्य विकसित करून योग्य प्रकारे मुलाखत घेता येते.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	**बातमी लेखन :**	**8**
	१.१ वृत्तपत्र १.२ आकाशवाणी १.३ दूरदर्शन	
	Unit Outcome: UO 1. वृतपत्र, आकाशवाणी, दूरचित्रवाणी या विविध प्रसारमाध्यमांसाठी बातमी लेखन करण्याचे कौशल्य विकसित होते.	
II	**पत्रलेखन : कार्यालयीन पत्रलेखन**	**7**
	२.१ पत्रलेखन- घटक, प्रकार व महत्त्व २.२ पत्राचे प्रमुख विभाग २.३ कार्यालयीन पत्र	
	Unit Outcome: UO 1. कार्यालयीन पत्रलेखनाची रचना, नियम व औपचारिक भाषाशैली समजून घेऊन विविध शासकीय व व्यावसायिक प्रसंगांसाठी प्रभावी, अचूक व निर्दोष पत्र लिहिता येईल.	
III	**सूत्रसंचालन**	**6**
	३.१ सूत्रसंचालनाचे - स्वरूप व महत्त्व ३.२ सूत्रसंचालनाची पूर्वतयारी ३.३ सूत्रसंचालनाची गरज ३.४. सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक गुण	
	Unit Outcome: UO 1. सूत्रसंचालनाची संकल्पना, तंत्र व भाषाशैली समजून घेतल्यामुळे विविध कार्यक्रमांचे आत्मविश्वासपूर्ण, प्रभावी व सूत्रसंचालन करता येते.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
IV	**मुलाखत**	**9**
	४.१ मुलाखत - स्वरूप व महत्त्व, ४.२ मुलाखतीची पूर्वतयारी ४.३ मुलाखतीचे प्रकार ४.४ मुलाखतीसाठी आवश्यक गुण	
	Unit Outcome: UO 1. मुलाखतीचे स्वरूप व महत्त्व, प्रकार व तंत्र समजून घेऊन योग्य प्रश्नरचना, संवादकौशल्य आणि सादरीकरणाच्या माध्यमातून प्रभावी व यशस्वी मुलाखत घेता व देता येईल.	

Learning Resources:

१) मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास - रा. के. लेले, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे १९८४
२) आजच्या ठळक बातम्या - समीरण वाळवेकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे, २००९
३) प्रशासकीय मराठी भाषेचा विकास - गीता भागवत,राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई, १९९६
४) प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनकौशल्ये - य. च. म. मु. वि. नाशिक, २००८
५) व्यावहारिक मराठी - डॉ. कल्याण काळे व डॉ. द. दि. पुंडे, निराली प्रकाशन, पुणे २०१२
६) व्यावहारिक मराठी - ल. रा. नसिराबादकर, फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, २०११
७) व्यावहारिक मराठी - डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
८) व्यावहारिक मराठी - डॉ. सयाजीराव मोकाशी, डॉ. रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य प्रकाशन, पुणे,२०१०
९) व्यावहारिक मराठी - डॉ. लीला गोविलकर व डॉ. जयश्री पाटणकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे, २००४

Internal Examination Pattern:

CAT – I कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन – तयारीची संहिता/ एका कवी- लेखक- प्रगतशील शेतकरी मुलाखत

CAT – II गृहपाठ

Mapping of POs, PSOs and COs:

COs/POs & PSOs	PO1	PO2	PO3	PO4	PO5	PO6	PO7	PO8	PSO1	PSO2	PSO3	PSO4
CO1	2	2	2	1	2	3	2	2	2	2	2	2
CO2	3	2	1	1	2	3	1	2	3	2	2	2
CO3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2
CO4	3	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	2

Scale : 3 = High, 2 = Moderate, 1 = Low, 0 = No correlation.

Extra Credit Activities

Sr. No.	Course Title	Credits	Hours T/P
1	MOOCs	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
2	Certificate Courses	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
3	IIT Spoken English Courses	Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.

Guidelines:

Extra -academic activities

1. All extra credits claimed under this heading will require sufficient academic input/ contribution from the students concerned.
2. Maximum 04 extra credits in each academic year will be allotted.
3. These extra academic activity credits will not be considered for calculation of SGPA/CGPA but will be indicated on the grade card.

Additional Credits for Online Courses:

1. Courses only from SWAYAM and NPTEL platform are eligible for claiming credits.
2. Students should get the consent from the concerned subject Teacher/Mentor/Vice Principal and Principal prior to starting of the course.
3. Students who complete such online courses for additional credits will be examined/verified by the concerned mentor/internal faculty member before awarding credits.
4. Credit allotted to the course by SWAYAM and NPTEL platform will be considered as it is.

Additional Credits for Other Academic Activities:

1. One credit for presentation and publication of paper in International/National/State level seminars/workshops.
2. One credit for measurable research work undertaken and field trips amounting to 30 hours of recorded work.
3. One credit for creating models in sponsored exhibitions/other exhibits, which are approved by the concerned department.
4. One credit for any voluntary social service/Nation building exercise which is in collaboration with the outreach center, equivalent to 30 hours
5. All these credits must be approved by the College Committee.

Additional Credits for Certificate Courses:

1. Students can get additional credits (number of credits will depend on the course duration) from certificate courses offered by the college.
2. The student must successfully complete the course. These credits must be approved by the Course Coordinators.
3. Students who undertake summer projects/ internships/ training in institutions of repute through a national selection process, will get 2 credits for each such activity. This must be done under the supervision of the concerned faculty/mentor.

Note:

1. The respective documents should be submitted within 10 days after completion of Semester End Examination.
2. No credits can be granted for organizing or for serving as office bearers/ volunteers for Inter-Class / Associations / Sports / Social Service activities.
3. The office bearers and volunteers may be given a letter of appreciation by the respective staff coordinators. Besides, no credits can be claimed for any services/ activities conducted or attended within the college.
4. All claims for the credits by the students should be made and approved by the mentor in the same academic year of completing the activity.
5. Any grievances of denial/rejection of credits should be addressed to Additional Credits Coordinator in the same academic year.
6. Students having a shortage of additional credits at the end of the third year can meet the Additional Credits Coordinator, who will provide the right advice on the activities that can help them earn credits required for graduation.

शिव छत्रपती शिक्षण संस्था लातूर
|| आरोह तमसो ज्योतिः ||
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur (Autonomous)

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

Empowered Autonomous Institution

Examination Framework

Theory:

40% Continuous Assessment Tests (CATs) and 60% Semester End Examination (SEE)

Practical:

50% Continuous Assessment Tests (CATs) and 50% Semester End Examination (SEE)

Course	Marks	CAT & Mid Term Theory				CAT Practical		Best Scored CAT & Mid Term	SEE	Total
1	2	3				4		5	6	5 + 6
		Att.	CAT I	Mid Term	CAT II	Att.	CAT			
DSC/DSE/ GE/OE/Minor	100	10	10	20	10	-	-	40	60	100
DSC	75	05	10	15	10	-	-	30	45	75
Lab Course/AIPC/ OJT/FP/SEC (Science & Technology)	50	-	-	-	-	05	20	-	25	50
VSC/SEC/ AEC/VEC/CC	50	05	05	10	05	-	-	20	30	50

Note:

1. All Internal Exams are compulsory
2. Out of 02 CATs best score will be considered
3. Mid Term Exam will be conducted by the Exam Section
4. Mid Term Exam is of Objective nature (MCQ)
5. Semester End Exam is of descriptive in nature (Long & Short Answer)
6. CAT Practical (20 Marks): Lab Journal (Record Book) 10 Marks, Overall Performance 10 Marks